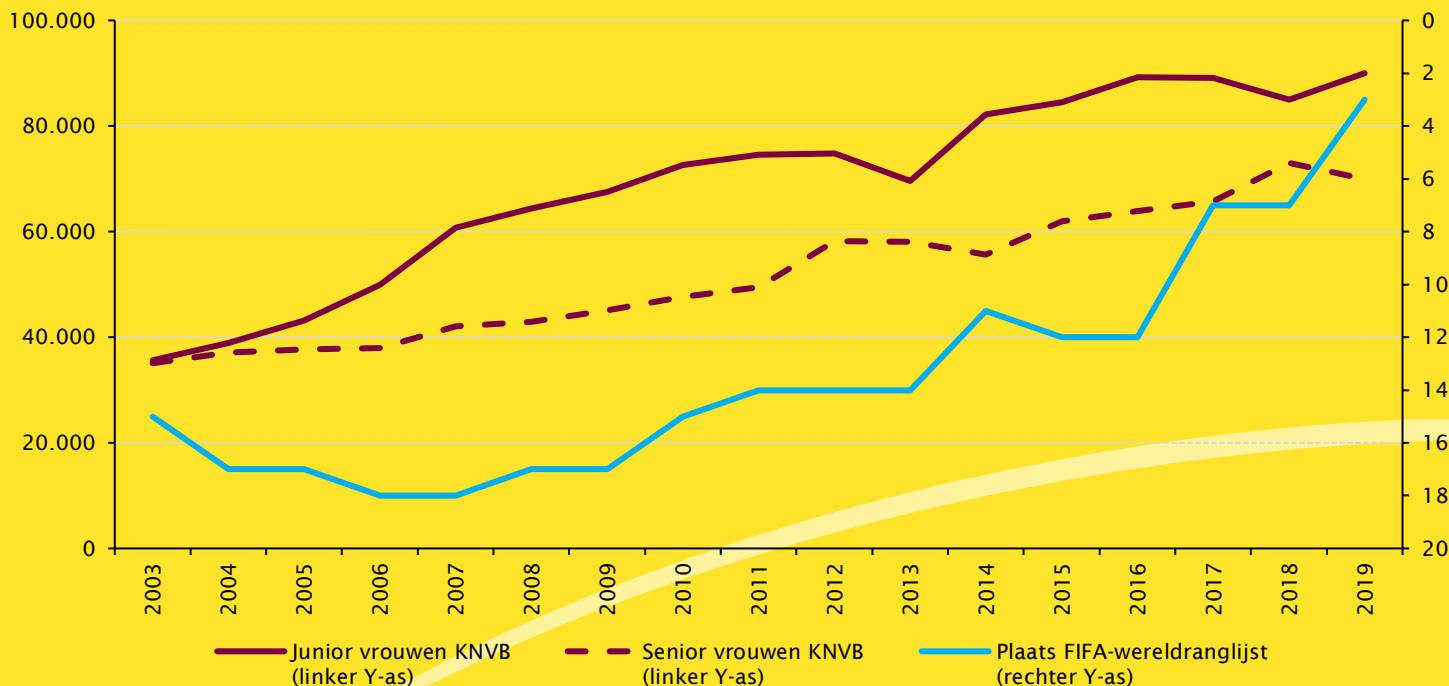

Figuur 1. Positie FIFA-wereldranglijst Nederlandse vrouwen en aantal vrouwelijke leden KNVB (juniores en senioren), 2003-2019 (in rang en absolute aantallen)

Bron: FIFA, 2019; ledentallenrapportages NOC*NSF, 2003-2018; NOC*NSF, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Inleiding

Op het moment van de publicatie van dit factsheet is het een jaar geleden dat de Oranjeleeuwinnen de finale van het WK vrouwenvoetbal 2019 (WK 2019) speelden. Het Nederlands elftal verloor de finale in Parc Olympique Lyonnais met 0-2 van de Verenigde Staten. Naast de tweede plaats werd de deelname aan de Olympische Spelen veiliggesteld. Het toernooi vond plaats in Frankrijk, van 7 juni tot en met 7 juli 2019. Het was de achtste editie van het WK vrouwenvoetbal, waaraan Nederland voor het eerst in 2015 deelnam.

De vraag die in deze publicatie wordt beantwoord, is of de belangstelling voor het WK vrouwenvoetbal in 2019 kan tippen aan die voor het EK vrouwenvoetbal in 2017 (WK 2017). Dat evenement werd in Nederland georganiseerd, de Oranjeleeuwinnen wisten toen in een kolkende Grolsch Veste de finale met 4-2 van Denemarken te winnen.

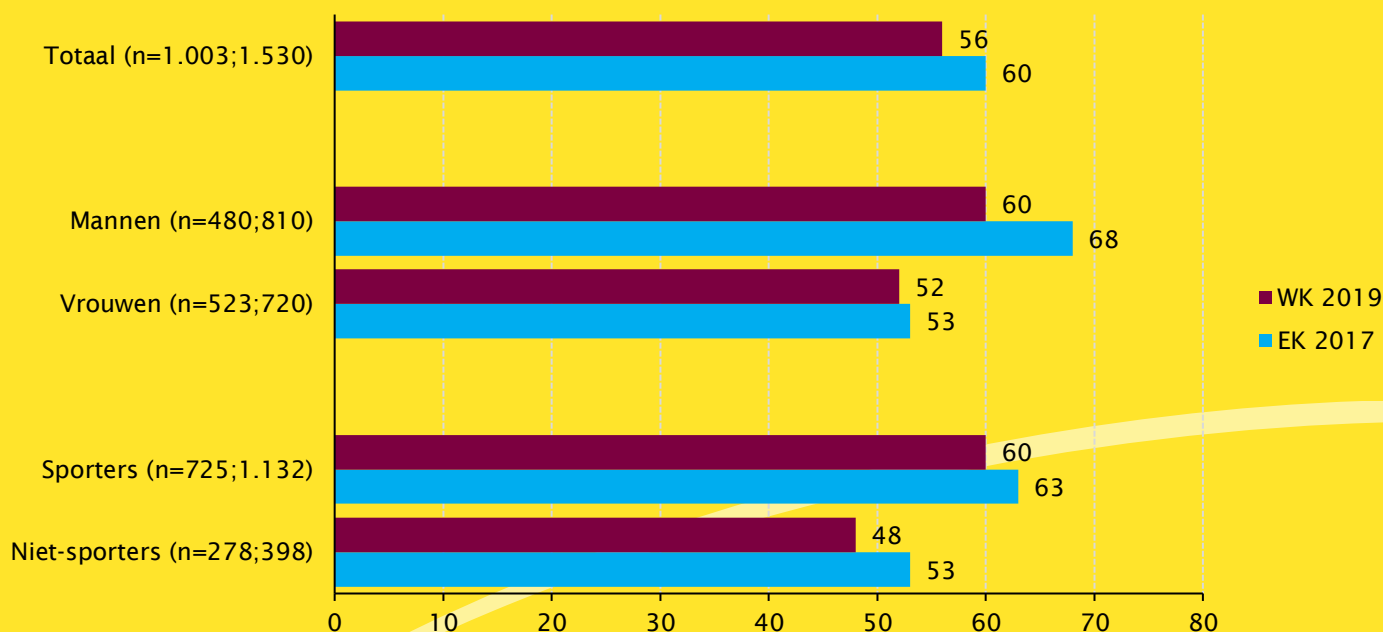
Een vergelijking van de belangstelling voor de beide kampioenschappen is mogelijk omdat de toernooien in dezelfde tijdszone plaatsvonden en de Oranjeleeuwinnen het bij beide evenementen tot de finale schopten.

Prestaties en georganiseerde deelname in de lift

De prestaties van de Oranjeleeuwinnen hebben geleid tot een sprong in de FIFA-ranglijst. In 2006 en 2007 stond het team op de achttiende plaats en in 2019 op de derde plaats. Een andere trend is dat sinds 2007 het KNVB-ledental van meisjes en vrouwen met circa 60.000 personen is toegenomen (figuur 1).

Over de ontwikkeling van de positie op de FIFA-ranglijst enerzijds en die van de vrouwelijke KNVB-leden anderzijds zijn er vier zaken die opvallen. Ten eerste dat de daling en stabilisatie op de FIFA-lijst tussen 2003 en 2007 gepaard ging met een toename van vrouwelijke KNVB-leden, met name meisjes groeiden in aantal. Ten tweede dat de toename van vrouwelijke KNVB-leden al was ingezet vóórdat de Oranjeleeuwinnen klommen op de lijst van de wereldvoetbalbond. Ten derde springt in het oog dat de stijging van de zevende naar de derde plaats tussen 2018 en 2019 samenviel met een krimp van het aantal vrouwelijke seniorleden bij de KNVB. Deze drie zaken laten zien dat er geen (eenduidig) verband is tussen de prestaties van de Oranjeleeuwinnen – gemeten in rang op de FIFA-ranglijst – en de vrouwelijke ledentalontwikkeling van de bond, terwijl zo'n relatie wel vaak gesuggereerd wordt.

Figuur 2. Mate waarin het WK vrouwenvoetbal 2019 en het EK vrouwenvoetbal 2017 zijn gevolgd, Nederlandse bevolking 16–80 jaar (in procenten)

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2017 & 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Aan de vraag- en aanbodzijde oefenen ook andere aspecten invloed uit op de ledentalontwikkeling. Dit betreft onder andere opvangcapaciteit bij clubs (teams, kleedkamers) en het feit dat voetballen niet voor alle groepen vrouwen in de samenleving even vanzelfsprekend is. Wel is duidelijk dat er sinds de beginjaren van het vrouwenvoetbal culturele drempels zijn geslecht, zo leerde het onderzoek [‘Een prachtige tweede plaats’](#).

Ten vierde blijkt dat niet alleen het aantal vrouwelijke KNVB-leden is gestegen, ook het aandeel vrouwen onder de KNVB-leden is toegenomen (niet in figuur). In 2009 was het aandeel vrouwelijke leden minder dan 10 procent, in 2019 is dat 14 procent. Dit betekent dat de mannen de procentuele groei van het vrouwenvoetbal niet kunnen bijbenen.

Onverminderde belangstelling

Bijna zes op de tien Nederlanders van 16-80 jaar - 7,6 miljoen personen - hebben het WK 2019 gevolgd (figuur 2). Het gros heeft dat gedaan via de media (vooral televisie), een kleinere groep moedigde het team in de Franse stadions aan (niet in figuur). Deze belangstelling is vrijwel gelijk aan de animo voor het EK 2017 (60%).

De kijkcijfers van de wedstrijden van de twee evenementen tonen eveneens aan dat de belangstelling voor internationale wedstrijden van het vrouwenvoetbal onverminderd hoog is (bijlage 1). In 2017 was de huldiging met 5,4 miljoen kijkers zelfs het best bekeken programma van dat jaar. Ook in 2019 voerden de Oranjeleeuwinnen de lijst van best bekeken programma's van dat jaar aan, met 5,5 miljoen kijkers (de WK finale).

Zeven op de tien Nederlanders vonden dat er in de media voldoende aandacht aan het WK 2019 werd geschonken. Ruim een kwart vond het te weinig en een enkeling vond het teveel (niet in figuur).

Daarnaast wees het onderzoek [‘Online belangstelling en beleving van sportevenementen’](#) uit dat het EK in 2017 op sociale media veel teweeg bracht. Ruim 100.000 berichten op sociale media leidden tot 372 miljoen potentiële contactmomenten tijdens het kampioenschap. Het sentiment op sociale media was overwegend positief. Voor het WK 2019 is een dergelijke analyse niet uitgevoerd.

Tabel 1. Reden(en) om EK 2017 en WK 2019 niet te volgen, Nederlanders 16–80 jaar die het evenement niet gevolgd hebben (in procenten)

		n	Sport interesseert	Voetbal interesseert	Vrouwenvoetbal	Anders
			mij niet	mij niet	interesseert mij niet	
Totaal	2019	454	30	59	25	10
	2017	586	23	50	16	11
Mannen	2019	178	23	57	40	12
	2017	249	23	42	22	13
Vrouwen	2019	276	35	60	13	8
	2017	337	24	55	11	10
Sporters	2019	155	19	65	26	13
	2017	177	16	54	17	14
Niet-sporters	2019	299	47	48	24	5
	2017	409	42	39	12	6

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2017 & 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

De belangstelling voor de kampioenschappen was zowel in 2017 als in 2019 onder mannen groter dan onder vrouwen. Wel zijn de sekseverschillen kleiner geworden, als gevolg van een verminderde interesse onder mannen (figuur 2). Uitzonderlijk is dat niet: in het algemeen geldt dat sport - en vooral voetbal - in de media vaker door mannen dan door vrouwen wordt gevolgd, zo is op te maken uit het essay [‘Beleving van sportevenementen in Nederland’](#).

De belangstelling om het WK en het EK vrouwenvoetbal in de media te volgen was groter onder sporters dan onder niet-sporters (figuur 2). Sporters kunnen zich naar verwachting beter inleven omdat zij beschikken over sportieve competentie: de kennis en ervaring om sport te begrijpen en te waarderen. Ook deze resultaten stroken met de belangstelling voor het volgen van sport in de media in het algemeen.

Niet-volgers: geen interesse in voetbal

Wat is de reden van de groep Nederlanders die het WK en het EK niet hebben gevolgd? Voor beide evenementen noemen niet-volgers het ontbreken van interesse in voetbal als belangrijkste reden (tabel 1).

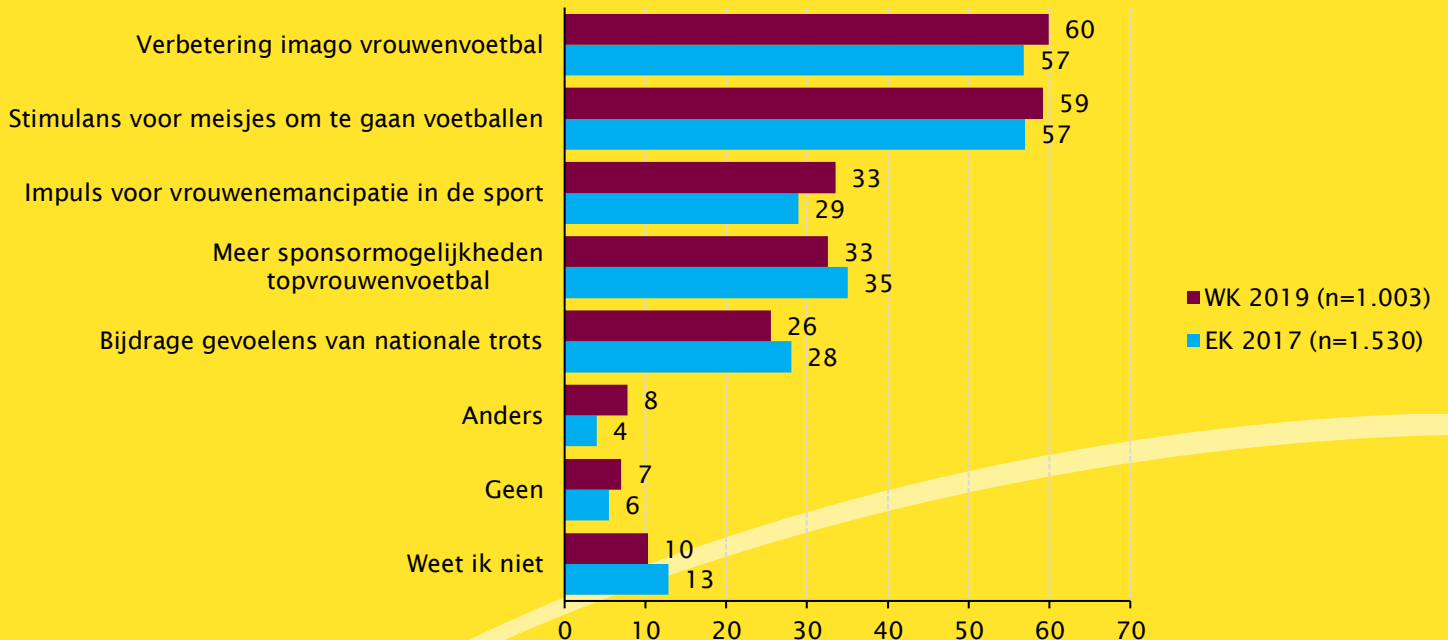
Opmerkelijk is dat in 2019 meer niet-volgers als reden aangaven geen interesse zeggen te hebben in vrouwenvoetbal: een kwart tegenover 16 procent in 2017. Onhelder is wat de oorzaak van deze ontwikkeling is.

Vooraf mannen en niet-sporters benoemden desinteresse in vrouwenvoetbal in 2019 vaker als reden. Mogelijk dat de opmars naar de internationale top in 2017 voor die groep interessanter was dan het bestendigen van de verworven internationale faam in 2017. Overigens ook het jaar waarin de Nederlandse Lieke Martens door zowel de UEFA als de FIFA werd gekozen tot beste voetbalster van het jaar. Deze betekenisvolle prijzen leidden tot extra aandacht voor het (Nederlandse) vrouwenvoetbal in 2017. In 2019 waren er geen Nederlandse vrouwen terug te vinden in de top drie van de FIFA en UEFA-verkiezing voor de beste speelsters van het jaar. Wel werd de Nederlandse Sari van Veenendaal in dat jaar met overmacht gekozen tot beste keepster ter wereld.

Verbetering imago vrouwenvoetbal verwacht

Nederlanders verwachten na het WK 2019 en de EK 2017 vooral dat de prestaties van het Nederlandse vrouwenteam positief bijdragen aan het imago - de beeldvorming - van het vrouwenvoetbal.

Figuur 3. Verwachte invloed van prestaties Nederlands vrouwenteam tijdens EK 2017 en WK 2019, Nederlandse bevolking 16–80 jaar (in procenten)

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2017 & 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Circa zes op de tien personen zijn die mening toegedaan. Mannen verschillen hierin niet van vrouwen. Wel komt de verwachting dat de prestaties het imago van het vrouwenvoetbal verbeteren vaker voor onder sporters dan onder niet-sporters (niet in figuur).

Relatief veel Nederlanders verwachten dat de prestaties tijdens de twee evenementen voor meisjes een stimulans zijn om te gaan voetballen. Dit betreft ongeveer zes op de tien Nederlanders (figuur 3). Ook ten aanzien van deze verwachting zijn er geen verschillen tussen mannen en vrouwen en is het aandeel hoger onder sporters dan onder niet-sporters. Zoals eerder benoemd komt deze verwachte positieve invloed niet altijd overeen met de daadwerkelijke ontwikkeling van ledencijfers en deelnamecijfers. Dat geldt niet alleen voor vrouwenvoetbal, zo kan worden opgemaakt uit de publicatie ‘[Sociale impact van sportevenementen](#)’.

Conclusie: Koningin Voetbal

Bijna zes op de tien Nederlanders van 16-80 jaar – 7,6 miljoen personen - hebben het WK 2019 gevolgd, wat vergelijkbaar is met de animo voor het EK 2017. Met een dergelijke live belangstelling zou het grootste voetbalstadion in Nederland – de Johan Cruijff ArenA – 139 keer tot de nok toe gevuld moeten zijn.

Bovendien werden de halve finale en de finale van het WK door veel meer Nederlanders op televisie gevolgd dan het EK twee jaar eerder.

Omdat mannenvoetbal, in het bijzonder de internationale kampioenschappen, al jarenlang garant staat voor een miljoenenbelangstelling wordt er ook wel met “Koning Voetbal” aan de sport gerefereerd.

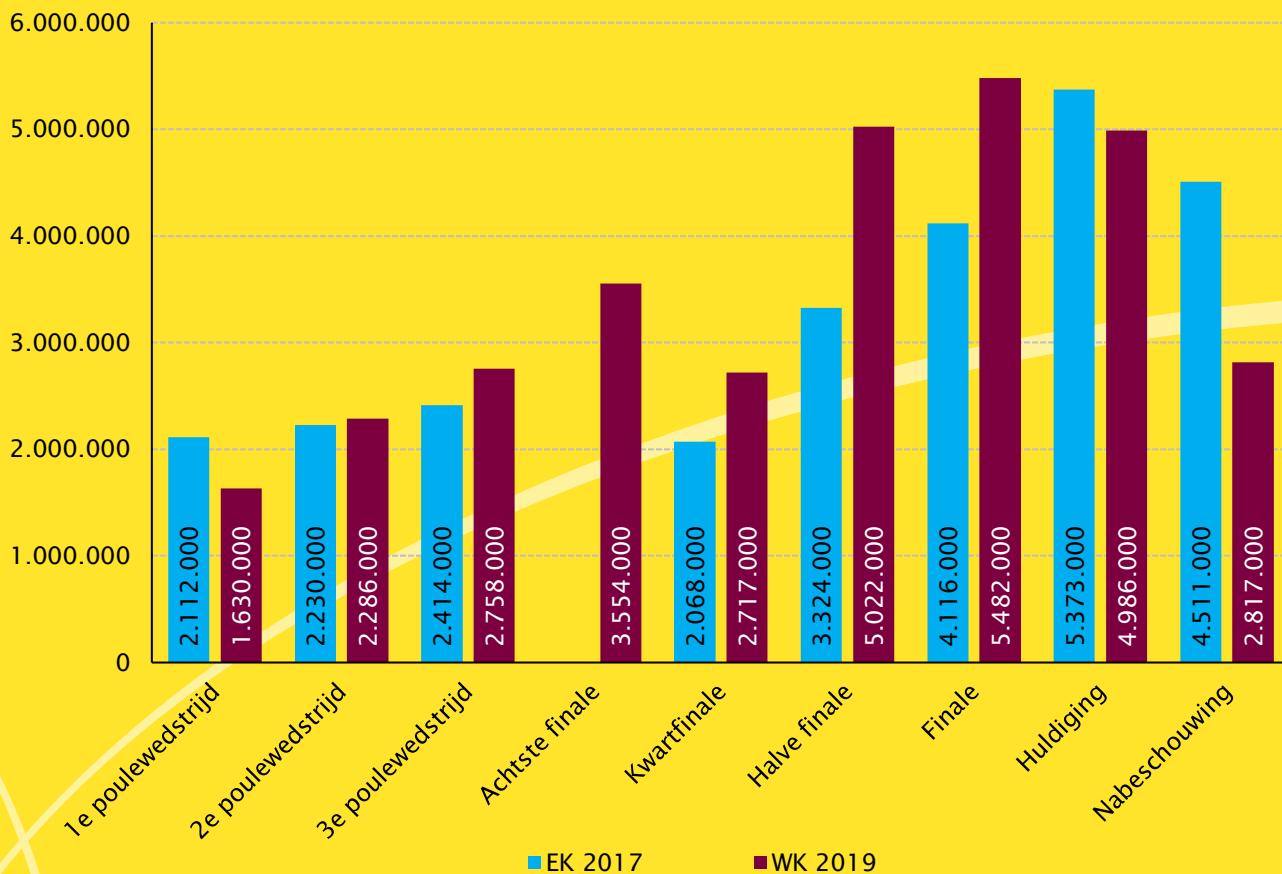
De resultaten van voorliggend onderzoek laten zien dat de Oranjeleeuwinnen eveneens structureel miljoenen Nederlanders weten te bereiken en dat zij zich daarom tot “Koningin Voetbal” mogen kronen.

Verantwoording

De cijfers in dit factsheet zijn afkomstig uit het Nationaal SportOnderzoek (NSO) van december 2019 (n=1.003) en van november 2017 (n=1.530). Er is bij beide metingen gebruikgemaakt van een internetpanel van GfK dat representatief is voor de Nederlandse bevolking in de leeftijd van 16-80 jaar. Ook is gebruik gemaakt van data van de Stichting KijkOnderzoek, de FIFA, de KNVB en sportkoepel NOC*NSF.

Bijlage 1 Kijkcijfers EK 2017 en WK 2019

Figuur b1. Kijkers wedstrijden EK 2017 en WK 2019 (in absolute aantallen)

Bron: Stichting KijkOnderzoek, 2017 & 2019. Bewerking: Mulier Instituut.